

Sygn. akt. II C 576/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 września 2015 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi II Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSR Ewa Guczyńska - Miśkiewicz

Protokolant sekr. sąd. Dorota Filipiak

po rozpoznaniu w dniu 25 września 2015 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **D. G.**

przeciwko **Skarbowi Państwa – Aresztowi Śledczemu w Ł.**

o **zapłatę**

1. oddała powództwo;
2. nie obciąża powoda kosztami postępowania.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 13 lutego 2015 roku D. G. wniósł o zasądzenie od Skarbu Państwa – Aresztu Śledczego w Ł. kwoty 30.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia orzeczenia wyroku do dnia zapłaty, tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu.

W uzasadnieniu powód podał, że od 3 września do 9 września 2014 roku przebywał w Areszcie Śledczym w Ł., w którym panują warunki naruszające godność ludzką w szczególności poprzez brak naturalnego światła słonecznego, źle skonstruowane i przez to niebezpiecznego dla zdrowia łóżka, brudne materace, zagrzybione ściany, brak ciepłej wody w celach, brak odpowiedniej wentylacji w celach oraz dziurawą podłogę. (pозew k. 3-4)

W odpowiedzi na pozew z dnia 29 czerwca 2015 roku, pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, iż w okresie pobytu powoda w Areszcie zapewnione były właściwe warunki bytowe zgodne z Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 stycznia 2014 w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych, a także przepisami kodeksu karnego wykonawczego. (odpowiedź na pozew k. 58-61)

W toku dalszego postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie.

(protokół rozprawy k. 127-130)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

D. G. przebywał w Areszcie Śledczym w Ł. przez sześć dni od dnia 3 września 2014 roku do dnia 9 września 2014. (okoliczność bezsporna)

W czasie jego pobytu w Areszcie Śledczym na oknach jego celi znajdowały się blendy, cele były oświetlane ponadto sztucznym światłem jarzeniowym bez obudowy ani przesłon. Osadzonym zapewniony jest dostęp zimnej wody do celi, dostęp do bieżącej ciepłej wody osadzeni mają raz w tygodniu w łaźni. (okoliczności bezsporne przyznane w odpowiedzi na pozew k. 58-61 zeznania powoda k. 129)

Wentylacja grawitacyjna cel mieszkalnych w Areszcie Śledczym w Ł. jest zgodna z wymaganiami prawa budowlanego, a sprawność systemu wentylacyjnego nie budzi zastrzeżeń. W Areszcie Śledczym w Ł. przeprowadzane są regularne kontrole wentylacji cel wykonywane przez osoby uprawnione.

(dokumenty zawierające opinię biegłych o stanie technicznym cel k. 64-66 oraz k. 67-80, zeznania świadka W. B. k. 128-129)

Blendy zastosowane na oknach cel mieszkalnych są wykonane i przymocowane zgodnie z przepisami prawa budowlanego, sposób ich zamocowania oraz odległość od ramy okiennej sprawia, że nie ograniczają one także dostępu powietrza i światła do celi. Nadto zastosowane przesłony posiadały odpowiednie, wymagane przepisami prawa certyfikaty oraz aprobaty.

(dokumenty zawierające opinię biegłych o stanie technicznym cel k. 64-66 oraz k. 67-80, sprawozdanie z wizytacji Aresztu Śledczego w Ł. przez sędziego wizytatora k. 81-93, zeznania świadka W. B. k. 128-129)

Materace i koce wydawane przez administrację Aresztu Śledczego mają widoczne ślady użytkowania, jednak ich stan ogólny uznać należy za dostateczny. Jeżeli jest to konieczne, przed wydaniem podlegają one dezynfekcji i dezynsekcji, natomiast koce i materace nienadające się do użytku podlegają wymianie. Osadzeni mogą zgłaszać prośby o wymianę koców lub materaców. (sprawozdanie z wizytacji Aresztu Śledczego w Ł. przez sędziego wizytatora k. 81-93, zeznania świadka W. B. k. 128-129)

W okresie pobytu powoda w Areszcie, w jego celi łóżka nie miały zamontowanej drabinki ani barierki, jednak od lipca-sierpnia 2014 roku Areszt dokonuje sukcesywnego montażu tychże, a remont zakończy się w 2015 roku. (zeznania świadka W. B. k. 128-129, zeznania powoda k. 129)

W toku regularnie przeprowadzanych w Areszcie Śledczym kontroli sanepidu oraz biegłych powoływanych przez sądy w podobnych sprawach nie stwierdzono uchybień dotyczących zagrzybienia ścian. Zdarzają się jedynie lokalne zawilgocenia na skutek awarii. (zeznania świadka W. B. k. 128-129)

W wykończeniu podłóg cel Aresztu Śledczego w Ł. stosuje się drewniany parkiet, który obecnie zastępowany jest wykładziną PCV. W przypadku powstania dziur w powierzchni podłogi, osadzeni mogą to zgłosić do administracji Aresztu, która zleci jej naprawę. (zeznania świadka W. B. k. 128-129)

Powyżej przedstawiony stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego zebranego w sprawie, w postaci zeznań powoda oraz świadka W. B., a także dokumentów załączonych do akt. Sąd uznał, że dokumenty przedstawione przez stronę pozwaną w pełni i szczegółowo wyjaśniają wszystkie zawarte w pozwie okoliczności, a nadto jako wydane zaledwie rok temu, nie mogły się jeszcze zdezaktualizować co do przedmiotu opiniowania. Sąd ma tutaj na uwadze w szczególności opinie biegłych z zakresu budownictwa wydane w 2014 roku w toku prowadzenia podobnych w swym przedmiocie spraw oraz sprawozdanie z wizytacji Aresztu Śledczego w Ł. przeprowadzonej w dniach 8-24 września 2014 roku przez sędziego wizytatora Wydziału VI Penitencjarnego i Nadzoru nad Wykonaniem Orzeczeń Karnych Sądu Okręgowego w Łodzi.

Oddaleniu podlegały wnioski dowodowe w przedmiocie powoływanych przez powoda dokumentów, świadków oraz biegłych gdyż okoliczności podnoszone przez powoda w pozwie zostały już dostatecznie wyjaśnione na

podstawie zebranych przez sąd dowodów, a przeprowadzenie kolejnych na te same okoliczności prowadziłyby do nieuzasadnionego przedłużenia postępowania.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo jako bezzasadne podlegało oddaleniu.

Powód w sprawie niniejszej dochodzi zapłaty zadośćuczynienia pieniężnego za niezgodne z prawem wykonywanie wobec niego władzy publicznej w zakresie dotyczącym warunków osadzenia w Areszcie Śledczym w Ł.. Roszczenia powoda są oparte na jego twierdzeniach o rzekomym naruszeniu jego dóbr osobistych, którego miał się dopuścić pozwany Skarb Państwa. Należy wobec tego wskazać, iż zgodnie z treścią art. 417 § 1 k.c. za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. W przypadkach objętych treścią art. 417 § 1 k.c. podstawę prawną przyznania zadośćuczynienia pieniężnego może stanowić art. 445 § 1 k.c. lub art. 448 k.c. Art. 445 § 1 k.c. stanowi, iż w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Z kolei zgodnie z treścią art. 448 § 1 k.c., w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny.

W dalszej kolejności wskazać należy na to, że samodzielnej podstawy roszczenia o zapłatę zadośćuczynienia pieniężnego nie stanowi art. 24 k.c. Art. 24 § 1 zdanie trzecie k.c. odsyła w tym zakresie do wyżej przywołanych przepisów Kodeksu cywilnego dotyczących czynów niedozwolonych – przepis ten stanowi bowiem, iż na zasadach przewidzianych w kodeksie ten, czyjego dobra osobiste zostały naruszone, może żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Oznacza to, że podstawę prawną roszczenia o zapłatę zadośćuczynienia pieniężnego stanowi art. 448 lub art. 445 k.c. w powiązaniu z jednym z przepisów opisujących jeden z typów czynów niedozwolonych – w przypadku szkód wyrządzonych wykonywaniem władzy publicznej przepisem takim jest art. 417 k.c. Wobec powyższego, brak jest podstaw normatywnych do przyjęcia, że w przypadku roszczenia o zapłatę zadośćuczynienia pieniężnego rozkład ciężaru dowodu jest inny niż w przypadku innych roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym. Z treści art. 6 k.c. należy zatem wywieść wniosek, zgodnie z którym to na osobie poszkodowanej czynem niedozwolonym skutkującym naruszeniem dóbr osobistych i domagającej się z tego tytułu zadośćuczynienia spoczywa ciężar wykazania wszystkich trzech podstawowych przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego, tj. (a) popełnienia czynu niedozwolonego przez pozwanego, (b) powstania szkody niemajątkowej (krzywdy) po stronie pozwanego oraz (c) normalnego związku przyczynowego między zdarzeniem (a) i zdarzeniem (b). Podkreślić bowiem należy, iż wynikające z art. 24 § 1 zdanie pierwsze k.c. domniemanie bezprawności naruszenia dobra osobistego dotyczy roszczeń wyraźnie określonych w tym przepisie, tj. wymienionych w nim roszczeń niepieniężnych, a nie roszczenia o zadośćuczynienie pieniężne, w zakresie którego ustawodawca w sposób wyraźny odsyła do zasad określonych w przepisach dotyczących czynów niedozwolonych.

Wobec powyższego należy ustalić, czy w niniejszej sprawie powód wykazał, iż w stosunku do niego doszło do niezgodnego z prawem wykonywania władzy publicznej. W odniesieniu do funkcjonowania Aresztu Śledczego w Ł. relevantnymi normami prawnymi są przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeksu karny wykonawczy (Dz.U. nr 90, poz. 557 z późniejszymi zmianami) oraz wydanych na podstawie tejże ustawy rozporządzeń wykonawczych, w szczególności przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz.U. nr 186, poz. 1820) oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz.U. nr 152, poz. 1493).

W niniejszej sprawie powód nie udowodnił, aby przedstawione przez niego okoliczności stanowiły naruszenie prawa, ani również, że wskutek działań lub zaniechań administracji Aresztu Śledczego w Ł. zostały naruszone jego dobra osobiste.

Odnosząc się do zarzutów zawartych w pozwie należy wskazać, iż na oknach w celach mieszkalnych w Areszcie Śledczym w Ł. zainstalowane są wprawdzie przesłony okienne, ale nie narusza to żadnych przepisów prawa, a przy tym służy realizacji zadań jednostki penitencjarnej, tj. uniemożliwieniu kontaktów osadzonych z osobami przebywającymi w innych celach oraz poza Aresztem. Dopuszczalność montażu przesłon wynika zaś z wykonania §77 pkt 1g rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 października 2003 roku w sprawie sposobów ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej, zgodnie z którym w ochronie jednostki penitencjarnej stosuje się różne zabezpieczenia techniczno-ochronne w tym między innymi przesłony okienne. Nie zostało w toku postępowania wykazane, aby istnienie tychże przesłon w sposób zagrażający zdrowiu osadzonych ograniczało dopływ powietrza i światła do cel mieszkalnych.

Z kolei opisane przez powoda odczucia dotyczące tego, że w celach mieszkalnych „brzydko pachniało” i było duże zawilgocenie mają charakter subiektywny i nie zostały potwierdzone żadnymi obiektywnie weryfikowalnymi dowodami, szczególnie biorąc pod uwagę ustalenia faktyczne, z których jasno wynika, że wentylacja grawitacyjna zamontowana w Areszcie jest sprawna i podlega regularnym przeglądom okresowym.

Podnoszone przez powoda zarzuty dotyczące rzekomo zagrzybionych ścian jego celi jak i dziurawej podłogi również nie mogły zostać uznane za udowodnione. Jak wynika z ustaleń faktycznych Sadu, w toku regularnie dokonywanych kontroli sanitarnych przeprowadzanych w Areszcie, nie stwierdzono występowania zagrzybienia ścian cel. Brak jest również takich wskazań w dokumentach zawierających opinie biegłych oraz sprawozdaniu z wizytacji Aresztu dokonanej przez sędziego penitencjarnego. Natomiast przypadki występowania dziur w podłodze należy zgłaszać pracownikom administracji Aresztu, która dokona wtedy niezwłocznych napraw. Brak jest w podnoszonych przez powoda okolicznościach, aby kiedykolwiek zgłosił usterkę podłogi, czy też podejrzenie zagrzybienia ścian, pracownikom administracji pozwanego Aresztu. Z tego względu nie sposób uznać, że pozwany w jakikolwiek sposób uchybił swoim obowiązkom w tym zakresie.

Brak ciepłej wody w kranie również nie jest naruszeniem prawa, gdyż skazanym umożliwia się jej zagotowanie przy użyciu czajników elektrycznych lub grzałek nurkowych. Powód choć powoływał się ogólnie na prawo międzynarodowe, to nie wskazał żadnej podstawy, z której wynikałby obowiązek zapewnienia przez jednostki penitencjarne w celi ciepłej wody bieżącej lub czajnika, nie udowodnił też, że wskutek ich braku naruszone zostały jego dobra osobiste lub doszło u niego do rozstroju zdrowia.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 stycznia 2014 roku w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych wydaje się osadzonym między innymi koce i materace. Zgodnie z opinią sędziego wizytatora Wydziału VI Penitencjarnego i Nadzoru nad Wykonaniem Orzeczeń Karnych Sądu Okręgowego w Łodzi, koce i materace wydawane osadzonym przez Areszt Śledczy w Ł. noszą wyraźne ślady użytkowania, jednak nie świadczy to o ich pełnym zużyciu i bezużyteczności. Nadto jak wynika z ustaleń faktycznych, na zasadny wniosek osadzonych koc lub materac podlega wymianie. Powód nie podniósł, że zgłaszał prośby w tym przedmiocie, ani też nie udowodnił, ażeby wydane mu materace lub koce nie spełniały swoje przeznaczenia lub były w jakikolwiek sposób niebezpieczne dla zdrowia np. wskutek zarobaczenia. Z tego względu Sąd uznał również ten zarzut za pozbawiony podstaw.

Podsumowując, stanowisko powoda w sprawie i zgłoszone przez niego zarzuty należy uznać za bezzasadne, co wynika zapewne z błędnego przeświadczenia powoda o warunkach bytowych panujących w Aresztach Śledczych i Zakładach Karnych. Sąd z tego względu na marginesie wyjaśni tylko, że zapewnienie przez Państwo godziwych warunków odbywania kary pozbawienia wolności jest jednym z podstawowych wymagań demokratycznego państwa prawnego, znajdującym wyraz w normach prawa międzynarodowego. Wynika to wprost z art. 10 ust. 1 ratyfikowanego przez Polskę Międzynarodowego Paktu Praw Osobistych i Publicznych z dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz.U. z 1977 r., Nr 38,

poz. 167 i 169) i z art. 3 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4 grudnia 1950 r., stanowiących, że każda osoba pozbawiona wolności będzie traktowana w sposób humanitarny i z poszanowaniem przyrodzonej godności człowieka. Przytoczone zasady norm prawa międzynarodowego na gruncie prawa polskiego wyrażają art. 40, 41 ust. 4 i 47 Konstytucji.

Jak stwierdził Europejski Trybunał Praw Człowieka naruszenie godziwych warunków lub niedozwolone traktowanie osadzonych zachodzi tylko wtedy, gdy osiągnięty zostanie minimalny poziom dolegliwości wykraczający poza nieuchronny element cierpienia i dolegliwości związany z wykonywaniem danej kary. (Wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 30 października 2012 r. (...)).

Powód w przedmiotowej sprawie nie uwzględnił w swoich zarzutach, że przebywanie w Areszcie Śledczym jest ściśle powiązane z popełnieniem przestępstwa w związku z czym, co oczywiste, warunki bytowe nie muszą odpowiadać wszystkim potrzebom komfortowym osadzonych. Bezsporne jest, że warunki osadzenia muszą być humanitarne i odpowiadające godności ludzkiej. Brak drabinki i barierki na łóżku powoda są zaś tak błahym i nieistotnym uchybieniem, że Sąd nie dopatrzył się żadnej krzywdy w dobrach powoda z tego tytułu, szczególnie, że w Areszcie Śledczym przeprowadzano już w czasie osadzenia powoda montaż tych zabezpieczeń. Nadto, nie sposób również uznać, że w tak krótkim okresie pobytu (6 dni), brak drabinek i barierek mógł wywołać jakiegokolwiek ujemne następstwa w dobrach osobistych powoda. Powód nie podniósł także, aby zgłaszał uwagi, skargi lub wnioski w przedmiocie okoliczności podniesionych w pozwie do administracji Aresztu, więc brak jest też podstaw, do stwierdzenia wystąpienia zaniechań ze strony pracowników i funkcjonariuszy Aresztu. Oczywistym zaś jest, że pierwszym adresatem takich uwag powinna być administracja Aresztu, a dopiero po wykazaniu ich bezczynności w tym zakresie, konsekwentne skierowanie sprawy na drogę sądową. Koniecznym także podniesienie, iż powód nie próbował w jakikolwiek sposób zobiektywizować swoich zarzutów, co jest niezbędne do uznania ich za naruszenie prawa.

Podsumowując wyżej przeprowadzone rozważania stwierdzić należy, że z dokonanych w niniejszej sprawie ustaleń nie wynika, aby w stosunku do powoda naruszono jakiegokolwiek obowiązujące normy prawne, w szczególności przepisy Kodeksu karnego wykonawczego oraz rozporządzeń wykonawczych. Ponadto, ustalone w toku postępowania warunki osadzenia powoda nie wskazują na to, aby osadzenie powoda w tych warunkach naruszało jego dobra osobiste, a w szczególności godność, co uzasadniałoby przyznanie zadośćuczynienia lub zasądzenie określonej sumy na cel społeczny na podstawie art. 448 k.c. Ocena, czy nastąpiło naruszenie dobra osobistego, nie może być dokonywana wyłącznie według indywidualnej wrażliwości zainteresowanego, lecz musi mieć charakter zobiektywizowany. Należy zatem wskazać, że powód nie wykazał, aby zasadne było jego odczucie, iż warunki osadzenia w Areszcie Śledczym w Ł. naruszały jego dobra osobiste.

Z uwagi na powyższe oddalenia Sąd oddalił powództwo powoda jako bezzasadne.

Na podstawie art. 102 k.p.c. odstąpiono od obciążenia powoda kosztami procesu z uwagi na przebywanie w warunkach izolacji i związaną z tym sytuację materialną.